

Dopingle Mücadele Eğitimi

TFF Dopingle Mücadele Kurulu

25 Ekim 2024

Eğitimin ana hedefi:

Temel bilgileri aktarmak!
Farkındalık yaratmak!

UEFA diyor ki...
Hiçbir futbolcu eğitimden ge¼meden
doping kontrol¼ne girmemelidir!

UEFA NELERİN BİLİNMESİNİ İSTİYOR...

- 1- 'Dürüst Oyun' ne demek, spora ait etik değerler,
- 2- Kusursuz sorumluluk ilkesi,
- 3- Doping kavramı, Dopingle mücadelede kural ihlalleri,
- 4- Yasaklı listesindeki maddeler ve yöntemler,
- 5- Yasaklı ilaç kullanımı ve Tedavi Amaçlı Kullanım İstisnası,
- 6- Sporcunun bulunduğu yer bilgisi ve ADAMS,
- 7- Kayıtlı test havuzu hakkında bilinmesi gerekenler,
- 8- Sporcu Biyolojik Pasaportu,
- 9- İdrar ve kan test süreçlerine ait prosedürler,
- 10- Sporcuların, sporcu destek personelinin ve diğerlerinin (ör. Doping Kontrol Görevlileri) kurallar kapsamındaki hakları, görev ve sorumlulukları,
- 11- Dopingün sonuçları ve yaptırımlar, sağlıkla ilgili, sosyal ve ekonomiye dair etkileri,
- 12- Besin takviyeleri, ergojenik destek ürünleri ve kullanım riskleri,
- 13- Dopingle ilgili kaygıların vurgulanması ve paylaşılması

Dopingle Mücadele-Sporun Ruhu

Bir sporcunun doğal yeteneklerini geliştirerek etik değerlere uygun şekilde en iyi ve mükemmel olma çabası sporun temeli, diğer deyişle '**Sporun Ruhu**'nun esasıdır ve desteklenmesi gerekir...

Dopingle mücadele; öncelikle spor için en temel değer olan **Sporun Ruhu**'nun korunmasını amaçlar.

Dopingle mücadele; Ayrıca Sporcuların Sağlığını korumayı ve Sporcular için Yasaklı Maddeleri ve Yöntemleri Kullanmadan mükemmel olma çabası için fırsat sağlamayı amaçlar.

Dopingle mücadele; kurallara, rakiplere, adil rekabete, sporda eşitliğe ve **Dürüst Oyun**'un dünyadaki değerine saygı gösterilmesi için sporun bütünlüğünü korumaya çalışır.

Sporun Ruhu-Dürüst Oyun

Sporun Ruhu; insan ruhu, bedeni ve zekâsının aynasıdır, Olimpik felsefenin özüdür ve sporun temsil ettiği;

- Sağlık, • Ahlak, sporda hakkaniyet ve dürüstlük • Dünya Dopingle Mücadele Kurallarında belirtilen Sporcu hakları • Mükemmel performans • Kişilik ve Eğitim • Keyif alma ve eğlence
- Ekip çalışması • Adanmışlık ve bağlılık • Kurallara ve yasalara saygı • Kendine ve diğer Katılımcılara saygı • Birliktelik ve dayanışma • Cesaret vb. gibi değerlerle ifade edilir.

Özetle **Sporun Ruhu, Dürüst Oyunu ifade eder** ve gerektirir...

Doping yapmak, esas itibariyle **Dürüst Oyuna-Sporun Ruhuna aykırıdır.**

WADA Dopingle mücadele sürecinde temel ilke olarak **Kusursuz Sorumluluğu** kabul eder.

Kısacası, kasıt veya bilinç olsun ya da olmasın **sporcu her durumda sorumludur!**

Kullanımı yasaklı bir maddenin veya metabolitinin veya belirtecinin sporcuda tespit edilmesinin sorumluluğu sporcuya aittir ve gerekçesini açıklaması beklenmez.

Test sonucu pozitif kabul edilir.

Her birey **vücudunda tespit edilen madde(ler)den ve yaptıklarından** kendisi sorumludur.

Sporcunun Kusuru -olup olmadığı- dopingle mücadele kural ihlallerinden doğacak **sonuçların belirlenmesi aşamasında dikkate alınır.**

Sorumlu Kim?

Doping Nedir? Nasıl Tanımlanır?

Doping, **Dünya Dopingle Mücadele Ajansı (WADA)** kurallarına göre yasaklanmış, **2.1. maddesinden, 2.11. maddesine kadar olan bölümünde belirtilen kural ihlallerinden** bir veya birkaçının gerçekleşmesi anlamına gelir.

Doping, hem sporun **adil rekabet ilkesine zarar verir** hem de sporcuların **sağlığına yönelik ciddi riskler oluşturur**. Önceki slaytta da ifade edildiği üzere **Sporun Ruhuna aykırıdır**.

WADA, 1999 yılından bu yana faaliyet gösteren uluslararası ve bağımsız bir kuruluştur ve

WADA'nın amacı, dünya çapında dopingle mücadeleyi teşvik etmek, dopingle mücadeleye yönelik çalışmaları izlemek, geliştirmek ve bu mücadelenin uluslararası düzeyde uyum içerisinde yürütülmesini sağlamaktır.

Dopingle Mücadele Kuralları (WADA CODE) Nedir?

WADA tarafından hazırlanan **dopingle mücadele kuralları yani "Kod"** dopingle mücadele ilke ve kurallarının tümünü kapsayan en üst hukuki belgedir.

İlki 2003 yılında kabul edilmiş, altı yılda bir yenilenen bir temel kural metnidir.

WADA Kodu'nun amacı, temel dopingle mücadele unsurlarının evrensel olarak uyumlu hale getirilmesi yoluyla dopingle mücadele çalışmalarını geliştirmektir.

Bir çeşit uluslararası anlaşma niteliğindedir.

WADA'nın kendi hazırladığı uluslararası standartlar, teknik belgeler vb. kendi mevzuatı, uluslararası spor federasyonları, ulusal spor federasyonları ve olimpiyat komitelerinin dopingle mücadele mevzuatları **WADA Kodu** ile uyumlu olmak zorundadır.

Wada'ya Göre Doping Sayılan Kural İhlalleri

WADA Kodu'nun 2. maddesi, doping sayılan kural ihlallerini tanımlar. Bu ihlaller şunlardır.

2.1- Sporcudan Alınan Örnekte Yasaklı Maddenin veya Metabolitlerinin veya Belirteçlerinin Tespit Edilmesi.

Bir sporcunun vücudunda yasaklı bir madde veya metabolitlerinin veya belirteçlerinin bulunması dopingle mücadele kural ihlalidir.

2.1.1 Madde 2.1 uyarınca bir dopingle mücadele kural ihlalinin ispatı için *Sporcunun Yasaklı Maddeyi* kasten, *Kusur* veya *İhmal* neticesinde veya bilinçli olarak kullandığının kanıtlanması gerekmez (**kusursuz sorumluluk**)

2.1.2 (a) *Sporcunun A Örneğinde, Yasaklı bir Maddenin veya onun Metabolitlerinin veya Belirteçlerinin* varlığı durumunda *Sporcunun B Örneğinin* incelenmesine ilişkin hakından feragat etmesi üzerine *B Örneğinin* incelenmemesi veya **(b)** *Sporcunun B Örneğinin* incelenmesi ve *A Örneğinde Yasaklı bir Maddenin veya onun Metabolitlerinin veya Belirteçlerinin* tespit edildiğinin *B Örneğinin* incelenmesiyle teyit edilmiş olması veya **(c)** *Sporcunun A veya B Örneğinin 2 (iki) parçaya bölündüğü ve bölünmüş Örneğin* teyit için kullanılan kısmının analizinin bölünmüş *Örneğin* ilk parçasında tespit edilen *Yasaklı Maddenin veya onun Metabolitlerinin veya Belirteçlerinin* varlığını teyit etmesi veya *Sporcunun bölünmüş Örneğin* teyit için kullanılacak kısmının analiz edilmesinden feragat etmesi.

2.1.3 *Yasaklılar Listesi'ndeki veya bir Teknik Belgedeki Karar Sınırları* özellikle belirtilen maddeler hariç olmak üzere, *Sporcunun Örneğinde* herhangi bir miktarda *Yasaklı Maddenin* ya da onun *Metabolitlerinin veya Belirteçlerinin* tespit edilmesi, bir dopingle mücadele kural ihlali olarak kabul edilir.

Wada'ya Göre Doping Sayılan Kural İhlalleri

2.2- Yasaklı Madde veya Yöntemin Kullanılması veya Kullanmaya Teşebbüs Edilmesi

Yasaklı bir madde veya yöntemi kullanmak ya da kullanmaya teşebbüs etmek dopingle mücadele kural ihlalidir. Maddenin, yöntemin sporcunun performansını artırıp artırmaması önemli değildir.

2.2.1 Herhangi *Yasaklı bir Maddenin* kendi vücuduna girmesini ve *Yasaklı bir Yöntemin Kullanılmasını* engellemek her *Sporcunun* kendi sorumluluğundadır. Bu nedenle, bir dopingle mücadele kural ihlalinin ispatı için *Sporcunun Yasaklı bir Maddeyi* veya *Yasaklı bir Yöntemi* kasten, *Kusur* veya *İhmal* neticesinde veya bilinçli olarak *Kullandığının* kanıtlanması zorunlu değildir.

2.2.2 *Yasaklı bir Maddenin* veya *Yasaklı bir Yöntemin Kullanılmasında* veya *Kullanılmaya Teşebbüs* edilmesinde başarılı veya başarısız olduğuna bakılmaz. Bir dopingle mücadele kural ihlali için *Yasaklı Maddenin* veya *Yasaklı Yöntemin Kullanılması* veya *Kullanılmaya Teşebbüs* edilmesi tek başına yeterlidir.

2.3- Doping Kontrol Testinden Kaçınmak

Doping kontrol görevlisi tarafından bilgilendirildiği halde doping kontrol testine geçerli bir gerekçe olmadan katılmamak, testi -örnek vermeyi- reddetmek ya da testten kaçmak dopingle mücadele kural ihlali sayılır. Örnek vermektan kaçınmak ve örnek vermeyi reddetmek sporcunun kasıtlı kusuru olarak değerlendirilir.

Wada'ya Göre Doping Sayılan Kural İhlalleri

2.4- Bulunabilirlik Bildirimi Kusurlarını İşlemek

Kayıtlı test havuzunda bulunan sporculardan doping kontrol testine girmek üzere, buldukları yeri ve gün içinde 60 dakikalık bir zaman dilimini bildirmeleri istenir. **Buna Bulunabilirlik Bildirimi denir.** Bir sporcu, bulunabilirlik bildiriminde belirttiği yer ve zamanda **12 ay içinde 3 kez bulunmaz** ve doping kontrol testine girmez veya kurallara uygun biçimde Bildirim yapmazsa dopingle mücadele kural ihlali yapmış sayılır.

2.5- Doping Kontrolünü Bozmak

Doping kontrol testinin sonucunu değiştirmek, numunenin bütünlüğünü bozmak, doping kontrolünün sağlıklı yapılmasına engel olmak, doping kontrol görevlilerinin görevlerini sağlıklı yapmasına engel olmak ve diğer şekillerde test sonucunu etkilemeye çalışmak dopingle mücadele kural ihlalidir.

2.6- Yasaklı Madde veya Yöntemi Bulundurmak

Sporcunun veya sporcu destek personelinden bir kişinin yasaklı madde bulundurması, bunu kullanmasa bile eğer Tedavi Amaçlı Kullanım İstisnası (TAKİ) izni yoksa dopingle mücadele kural ihlali olur.

2.7- Yasaklı Madde veya Yöntemin Yasadışı Ticaretini Yapmak veya Teşebbüs Etmek

Yasaklı madde veya yöntemlerin yasadışı ticaretini yapmak veya girişimde bulunmak dopingle mücadele kural ihlalidir.

2.8- Bir Sporcuya Yasaklı Bir Madde veya Yöntemi Yasak Olduğu Süreçte Uygulamak veya Uygulamaya Teşebbüs Etmek

Yasaklılar listesindeki madde ve yöntemlerden bazıları her zaman yasaklı bazıları ise müsabaka içi/döneminde yasaklıdır. Yasaklı olduğu sırada uygulamak dopingle mücadele kural ihlalidir.

2.9- Doping Faaliyetlerine Suç Ortaklığı veya Suç Ortaklığına Teşebbüs

Dopingle mücadele kural ihlallerine yardım etmek, teşvik etmek, saklamak veya buna teşebbüs etmek, dopingle mücadele kural ihlalidir.

Suç Ortaklığı yapma veya Suç Ortaklığına Teşebbüs etme, fiziksel veya psikolojik destek sağlama yoluyla gerçekleşebilir.

2.10- Yasaklı Kişilerle İşbirliği

Dopingle mücadele kural ihlali nedeniyle spordan men edilmiş kişi (yasaklı kişi) ile cezası süresinde profesyonel bir ilişkide olmak dopingle mücadele kural ihlalidir.

Sporcular ve diğer Kişiler, bir dopingle mücadele kural ihlali sonucunda Hak Mahrumiyeti Cezası almış olan veya dopingle mücadele ile bağlantılı bir suçtan ötürü ceza almış veya dopingle ilgili olarak spora özgü disiplin kuralları kapsamında disiplin cezası almış olan antrenörler, eğitimciler, doktorlar veya diğer Sporcu Destek Personeli ile çalışmamalıdır.

Wada'ya Göre Doping Sayılan Kural İhlalleri

2.11- Doping Mücadele Kural İhlalini Bildirmek İsteyen Kişiyi Engellemek, Caydırmak veya Bu Amaçla Davranmak

Doping mücadelesinde kural ihlalini veya WADA Koduna uyumsuzluğu ilgili bir otoriteye (ör. Disiplin kurulu, doping mücadelesinde kurum vb.) bildirmek isteyen kişiye engel olmak, tehdit etmek, caydırmaya çalışmak, devamında bu kişiye zarar verici girişimlerde bulunulması gibi eylemler doping mücadelesinde ihlal sayılır.

2.11.1 Bir doping mücadelesinde kural ihlali iddiasıyla veya *Dünya Doping Mücadele Kurallarıyla* uyumsuzluk iddiasıyla ilgili olarak; *Dünya Doping Mücadele Ajansı*, bir *Doping Mücadele Kuruluşu*, kolluk kuvvetleri, düzenleyici veya mesleki disiplin organı, yargılama heyeti veya *Dünya Doping Mücadele Ajansı* veya bir *Doping Mücadele Kuruluşu* adına soruşturma yürüten bir *Kişiye* iyi niyet çerçevesinde bilgi vermek isteyen bir *Kişinin* bundan vazgeçirilmesi amacıyla gerçekleştirilen tehdit veya gözünü korkutmaya içeren tüm eylemler,

2.11.2 Bir doping mücadelesinde kural ihlali iddiasıyla veya *Dünya Doping Mücadele Kurallarıyla* uyumsuzluk iddiasıyla ilgili olarak, *Dünya Doping Mücadele Ajansı*, bir *Doping Mücadele Kuruluşu*, kolluk kuvvetleri, düzenleyici veya mesleki disiplin organı, yargılama heyeti veya *Dünya Doping Mücadele Ajansı* veya bir *Doping Mücadele Kuruluşu* adına soruşturma yürüten bir *Kişiye* iyi niyet çerçevesinde bilgi vermiş veya delil sunmuş bir *Kişiye* zarar vermek amacıyla gerçekleştirilen karşı eylemler,

Madde 2.11'in amaçları kapsamında, zarar vermek amacıyla söz konusu *Kişiye* yönelik gerçekleştirilen karşı eylem, tehdit ve gözünü korkutma; iyi niyet temelinden yoksun ya da orantısız tepki içeren eylemlerdir.

Yasaklılar Listesi Nedir?

WADA, her yıl yasaklı maddeler ve yöntemleri içeren **Yasaklılar Listesi** yayınlar. Liste Dünya Dopingle Mücadele Programının bir parçası olarak WADA Uluslararası Standardı statüsündedir.

Listedeki yasaklılar genellikle performans artıran madde veya yöntemler olmakla birlikte listede performans artırmayan madde veya yöntemler de bulunur.

Her yıl Eylül ayında izleyen yılın yasaklılar listesi yayınlanır ve **izleyen yılın 1 Ocak tarihinde yürürlüğe girer. Liste aksi bir duyurunun olmadığı durumlarda aynı yılın 31 Aralık tarihine kadar** geçerliliğini korur.

Yasaklılar Listesinde etki ve farmakolojik özelliklerine göre 11 başlıkta sınıflanmış (S0-S9 ve P1) maddeler bulunmaktadır. Kan dopingi ve gen dopingi gibi performansı artıran yasaklı yöntemler ile fiziksel manipülasyon gibi yöntemler de yasaklanmıştır (M1-M3).

Liste, kullanılması veya uygulanması yasaklanmış madde ve yöntemlerin yasaklı olma özelliklerine ilişkin kuralları ve açıklamaları da içerir.

WADA Yasaklılar listesine dair detaylı bilgilere aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir.

<https://www.wada-ama.org/en>

2025 Yasaklılar Listesi

WORLD ANTI-DOPING CODE
INTERNATIONAL STANDARD
**PROHIBITED
LIST**
2025

This List shall come into effect on 1 January 2025.

Yasaklanan Madde ve Yöntemler Neye Göre Belirlenir?

WADA Kodunda yer alan yasaklı maddeler ve yöntemler, aşağıda yazılan kriterlere göre belirlenir.

1. **Performansı Artırma veya Artırma Potansiyeli:** Bir maddenin ya da yöntemin, sporcuların performansını artırması veya artırma potansiyeline sahip olması.
2. **Sporcu Sağlığına Zarar Verme veya Zarar Verme Potansiyeli:** Bir madde veya yöntemin, sporcunun fiziksel veya zihinsel sağlığına zarar verme riski olması.
3. **Spor Ruhuna Aykırılık:** WADA'nın, bir madde veya yöntemin **Kod**'un giriş kısmında tanımlanan sporun ruhuna aykırı olduğuna hükmetmesi.

WADA'nın yukarıda belirtilen **üç kriterden ikisinin gerçekleştiğine karar vermesi** halinde söz konusu madde veya yöntem yasaklılar listesine eklenir.

4. **Maskeme Potansiyeli:** Yukarıdaki kriterlerden bağımsız olarak WADA bilimsel bir kanıta dayanarak bir madde veya yöntemin maskeleyici potansiyeli olduğuna hükmederse bu madde veya yöntem listeye eklenir.

WADA yukarıdaki kriterler hakkında tek karar vericidir.

Sporcu veya diğer kişiler listedeki bir madde veya yöntemin yukarıdaki özellikleri taşımadığını veya listedeki sınıflamasının uygun olmadığını iddia ederek listeye itiraz edemezler.

Yasaklılar Listesindeki Bazı Önemli Tarif ve Tanımlamalar

Yasaklılar Listesi'nin Türkçesi Türkiye Dopingle Mücadele Komisyonu (TDMK) tarafından hazırlanarak yayınlanır ve bu hazırlanan liste, resmi çeviri olmayıp orijinal metin ile arasında anlam farklılığı olması durumunda WADA tarafından yayınlanan İngilizce metin esas alınır.

Çeviri metnindeki olası eksiklik veya hatalardan TDMK herhangi bir sorumluluk almaz.

Her Zaman Yasaklı, Müsabaka İçinde Yasaklı: İleride açıklanmıştır.

Tanımlanmış ve Tanımlanmış Maddelerin dışındaki maddeler: WADA Kodu'nun 4.2.2. Maddesi uyarınca disiplin işlemleri sürecinde, Yasaklılar Listesi'nde yer alan bazı madde veya yöntemler Tanımlanmış Madde/Yöntem sayılır.

Tanımlı olup olmadığı Liste'de madde sınıfının başında yazar.

Tanımlanmışların Sporcu tarafından, sportif performansı artırmaktan başka bir amaçla kullanılmış olma olasılığı daha yüksektir.

Ancak hiçbir şekilde diğerlerinden daha önemsiz veya daha az tehlikeli olarak değerlendirilmemelidir.

Kötüye Kullanılan Maddeler:

WADA Kodu'nun 4.2.3. Maddesi uyarınca, Kötüye Kullanılan Maddeler, spordan bağımsız olarak, **toplumda sıklıkla kötüye kullanılmaları nedeniyle** Yasaklılar Listesi'nde özellikle bu şekilde tanımlanan maddelerdir.

Örneğin aşağıdaki yazılanlar 2024 Yasaklılar Listesinde Kötüye Kullanılan Maddeler olarak belirlenmiştir:

- Kokain, diamorfin (eroïn),
- Metilendioksimetamfetamin (MDMA/"ekstazi"),
- Tetrahidrokannabinol (THC).

Hemen tüm madde sınıflarında yasaklıların liste ile sınırlı olmadığını belirtmek amacıyla şu ifadeler yazar:

- Aşağıdaki maddeler ve benzer kimyasal yapıya veya benzer biyolojik etkilere sahip diğer maddeler yasaklanmıştır.
- Aşağıdakileri kapsar ancak bunlarla sınırlı değildir.

Müsabaka İçinde Kullanımı Yasaklı Olan(lar)

Bazı spor dalları için farklı bir sürenin WADA tarafından uygun bulunduğu durumlar dışında;

Müsabaka İçi dönem, Sporcunun katılacağı bir **Müsabakadan önceki gün gece yarısından hemen önce (23:59'da) başlayan ve Örnek Alım sürecinin tamamlanmasıyla sona eren zaman aralığıdır.**

İlan edilen Yasaklı Madde ve Yöntemin bu süre içinde WADA tarafından kullanılmasının yasaklandığı anlamına gelir

Kullanımı Her Zaman (müsabaka içi ve dışı) Yasaklı Olan(lar)

WADA Dünya Dopingle Mücadele Kurallarında tanımlandığı şekilde Maddenin veya yöntemin hem Müsabaka İçinde ve hem de Müsabaka Dışındaki zamanlarda yasaklandığı anlamına gelir.

S0. ONAYLANMAMIŞ MADDELER

S1. ANABOLİK MADDELER

S2. PEPTİD HORMONLAR, BÜYÜME FAKTÖRLERİ, İLGİLİ MADDELER VE MİMETİKLER

S3. BETA-2 AGONİSTLER

S4. HORMON VE METABOLİK MODÜLATÖRLER

S5. İDRAR SÖKTÜRÜCÜLER VE MASKELEYİCİ MADDELER

M1. KAN VE KAN ÜRÜNLERİNİN UYGULANMASI

M2. KİMYASAL VE FİZİKSEL MÜDAHALE

M3. GEN VE HÜCRE DOPİNGİ

S0. ONAYLANMAMIŞ MADDELER

Herhangi bir etken maddenin ilaç olarak tanımlanabilmesi için resmi bir sağlık kuruluşundan insan tedavisi için kullanılabileceğine dair onay almış olması gerekir.

Bu onayı almamış olmakla beraber etkinliği konusunda çalışmaların devam ettiği bazı farmakolojik maddelere insanların ulaşması mümkün olabilir.

Listenin bundan sonraki bölümlerinde ele alınmamış bu kategorideki maddelerin kullanımı **her zaman için yasaklanmıştır.**

Örneğin, klinik öncesi ya da klinik gelişim aşamasındaki ya da üretimi durdurulmuş ilaçlar, tasarım ilaçlar, yalnız veteriner hekimlikte kullanılmasına onay verilen maddeler bu kategori içinde yer alır.

S1. ANABOLİK MADDELER

Anabolik maddelerin kullanımı yasaklanmıştır.

Bu gruptaki ilaçların listesi https://www.wada-ama.org/sites/default/files/2024-09/2025list_en_final_clean_12_september_2024.pdf adresinde mevcuttur.

S2. PEPTİD HORMONLAR, BÜYÜME FAKTÖRLERİ, İLGİLİ MADDELER VE MİMETİKLER

Peptid hormonlar, büyüme faktörleri, ilgili maddeler ve mimetikler yasaklanmıştır

Bu gruptaki ilaçların listesi https://www.wada-ama.org/sites/default/files/2024-09/2025list_en_final_clean_12_september_2024.pdf adresinde mevcuttur

S3. BETA-2 AGONİSTLER

Bütün optik izomerleri de dahil olmak üzere tüm selektif ve selektif olmayan beta-2 agonistler yasaklanmıştır.

Bu gruptaki ilaçların listesi https://www.wada-ama.org/sites/default/files/2024-09/2025list_en_final_clean_12_september_2024.pdf adresinde mevcuttur.

S4. HORMON VE METABOLİK MODÜLATÖRLER

- Aromataz inhibitörleri,
- Anti-östrojenik maddeler [anti-östrojenler ve seçici östrojen reseptör modülatörleri (serm'ler)],
- Aktivin IIb reseptör aktivasyonunu engelleyen maddeler,
- Metabolik modülatörler yasaklanmıştır.

Bu gruptaki ilaçların listesi https://www.wada-ama.org/sites/default/files/2024-09/2025list_en_final_clean_12_september_2024.pdf adresinde mevcuttur.

S5. İDRAR SÖKTÜRÜCÜLER VE MASKELEYİCİ MADDELER

Bütün İdrar Söktürücüler ve Maskeleyici Maddeler, örneğin; d- ve l- tüm optik izomerleri de dahil olmak üzere yasaklanmıştır.

Bu gruptaki ilaçların listesi https://www.wada-ama.org/sites/default/files/2024-09/2025list_en_final_clean_12_september_2024.pdf adresinde mevcuttur.

YASAKLI OLMAYANLAR

- Drospirenone; pamabrom; ve karbonik anhidraz inhibitörlerinin topikal oftalmik uygulanması (örneğin; dorzolamide ve brinzolamide);
- Diş hekimliği anesteziinde bölgesel uygulanan felypressin.

M1. KAN VE KAN ÜRÜNLERİNİN UYGULANMASI

Sporcu kayıtlı bir kan bağış merkezinde plazma ve kan bağışında bulunabilir. Ancak herhangi bir şekilde otolog, allojenik (homolog) veya heterolog kan veya eritrosit ürünlerinin vücuda alınması kural ihlalidir.

Sporcunun kendi kanının alınıp tekrar vücuda verilmesi de yasaklanmıştır. Ayrıca kan ve kan ürünlerinin farklı formlar halinde bir takım fiziksel veya kimyasal işlemde geçirildikten sonra tekrar damar içerisine verilmesi de yasaklanmıştır.

Buna ek olarak suni yollarla oksijen alımının, vücut içerisinde taşınım veya dağılımının artırılmasına yönelik yapılacak uygulamalar, yapay kan ürünlerinin kullanımı ve bu amaca yönelik kimyasal ajanların kullanımı da kural ihlali çerçevesinde değerlendirilir.

***Kan yoluyla Ozon Uygulaması Yasaklı bir yöntemdir.**

M2. KİMYASAL VE FİZİKSEL MÜDAHALE

Doping kontrolü amacıyla alınan numunenin herhangi bir şekilde uygunluğunu veya bütünlüğünü bozmaya yönelik davranışlar kural ihlali olarak kabul edilmiştir.

Alınan örneği bir başkasının numunesiyle değiştirmek, içerisine başka madde karıştırmak veya bunlara teşebbüs etmek veya buna benzer hile yapmaya girişimleri yasaklanmıştır.

Sporcuya son 12 saatte (bu sürenin detaylandırılmasında fayda vardır) damar içerisine 100 mL'den daha fazla sıvı verilmesi yasaklanmıştır.

Hastane koşullarında tanı ve tedaviye yönelik işlemler bu kapsam dışındadır.

M3. GEN VE HÜCRE DOPİNGİ

İnsan vücudundaki genom dizilimini veya gen ifadesini değiştirmek amacıyla herhangi bir düzenleme, susturma, aktarım veya benzeri müdahalelerin tamamı yasaklanmıştır. Ayrıca normal veya genetiğine müdahale edilmiş, değiştirilmiş, düzenlenmiş hücrelerin herhangi bir maksatla kullanımı da ihlal olarak kabul edilmektedir.

S0- S5'e kadar olan yasaklı maddeler ve M1-M3 kadar olan yasaklı yöntemlere ilave olarak;

S6. UYARICILAR

S7. NARKOTİKLER

S8. KANNABİNOİDLER

S9. GLUKOKORTİKOİDLER

S6. UYARICILAR

Bütün uyarıcılar, örneğin; d- ve l- tüm optik izomerleri de dahil olmak üzere yasaktır.

Yasaklı olmayanlar

• Clonidine; • İmidazolin türevlerinin dermatolojik, nazal, oftalmik veya otik uygulamaları ve 2024 İzleme Programında yer alan uyarıcılar*.

Özel Durumlar

- Bupropion, kafein, nikotin, phenylephrine, phenylpropanolamine, pipradol ve synephrine: Bu maddeler 2024 İzleme Programı kapsamındadır ve Yasaklı Madde olarak kabul edilmemektedir.
- Cathine (d-norpsödoefedrin) ve bunun l-izomeri: İdrardaki konsantrasyonunun mililitrede 5 mikrogramdan fazla olması durumunda yasaklanmıştır.
- Ephedrine ve methylephedrine: Herhangi birisinin idrardaki konsantrasyonunun mililitrede 10 mikrogramdan fazla olması durumunda yasaklanmıştır.
- Epinephrine (adrenalin): Lokal olarak, örneğin; nazal, oftalmolojik ya da lokal anestetiklerle birlikte uygulamalarda yasaklanmamıştır.
- Pseudoephedrine: İdrardaki konsantrasyonunun mililitrede 150 mikrogramdan fazla olması durumunda yasaklanmıştır.

S7. NARKOTİKLER

Bu grupta ağrı tedavisi için kullanılan bir grup ilaç tanımlanmaktadır. Ağrı kesici kullanımında etken maddeye özellikle dikkat etmek gerekir

Aşağıdaki narkotikler örneğin; d- ve l- tüm optik izomerleri de dahil olmak üzere yasaklanmıştır:

- Buprenorphine • Dextromoramide • Diamorphine (heroin) • Fentanyl ve türevleri • Hydromorphone • Methadone • Morphine • Nicomorphine • Oxycodone • Oxymorphone • Pentazocine • Ethidine • Tramadol

S8. KANNABİNOİDLER

Tüm doğal ve sentetik kannabinoidler yasaklanmıştır, örneğin:

- Kannabis (esrar, haşhiş ve marihuana) ve kannabis ürünleri • Doğal ve sentetik tetrahidrokannabinoller (THC'ler) • THC etkisini taklit eden sentetik kannabinoidler

Yasaklı olmayan

- Cannabidiol

S9. GLUKOKORTİKOİDLER

Özellikle alerji, astım, anafilaksi ile beraber enflamasyonun görüldüğü hastalık gruplarının tedavisinde kullanılan ilaçlar bu gruba girmektedir. Glukokortikoidlerin kullanım endikasyonunun geniş olması nedeniyle, bu hastalıklar harici kullanımı olabileceği de unutulmamalıdır.

Ağızdan alınan [oromukozal (örneğin; bukkal, gingival ve sublingual) da dahil], her türlü enjeksiyon yoluyla uygulanan veya rektal uygulanan bütün glukokortikoidler yasaklanmıştır.

Yasaklı olmayan

Üreticinin lisanslı dozları ve terapötik endikasyonları dahilinde kullanıldığında, diğer uygulama yolları (solunum ve topikal: dental-intrakanal, dermal, intranazal, oftalmolojik, otik ve perianal dahil) yasaklı değildir.

P1. BETA BLOKERLER

Beta-bloke ediciler bu başlık altında tartışılır. Çoğunlukla kalp yetmezliği ile hipertansiyon tedavisinde bu grup ajanların kullanıldığı bilinmektedir. Ancak farklı hastalıklarda da bu ilaçların kullanma endikasyonu olabileceği unutulmamalıdır.

- Okçuluk (WA)* • Otomobil (FIA) • Bilardo (bütün disiplinler) (WCBS) • Dart (WDF)
- Golf (IGF) • Mini-Golf (WMF) • Atıcılık (ISSF, IPC)* • Kayak/Snowboard (FIS) kayakla atlama, serbest stil takla atma/yarım silindir ve snowboard yarım silindir/big air • Sualtı Sporları (CMAS)* serbest dalış, zıpkınla dalış ve hedef vurmanın tüm alt disiplinleri

***İşaretli spor disiplinlerinde Müsabaka Dışında da yasaklanmıştır.**

Tedavi Amaçlı Kullanım İstisnası (TAKİ)

- Sağlık sorunu olan sporcuların da diğer spor yapmayan kişiler gibi tedavi olmaları en doğal haklarıdır ve bazı sağlık sorunlarının tedavisinde kullanılan ilaçlar ve onlara ait uygulamalar, WADA Yasaklılar Listesi'nde bulunan etken madde ve yöntemleri içeriyor olabilir.
- Başka ilaç ve yöntemler ile tedavisi olmayan sağlık sorunları için sporculara istisnai olarak yasaklı madde ve yöntemlerin kullanılması için verilen izine **TAKİ (Tedavi Amaçlı Kullanım İstisnası)** izni adı verilir.
- Tedavi Amaçlı Kullanım İstisnalarına İlişkin Uluslararası Standartlara uygun olarak verilen bir TAKİ izninin amacı, tedavi edici bir maddenin, yasaklı dahi olsa, izin verilen dozda kullanılabilmesine olanak sağlamaktadır.
- Uluslararası Spor Federasyonları ve Türkiye Dopingle Mücadele Komisyonu (TDMK) her yıl uluslararası, ulusal ve diğer statüdeki sporculara dair bilgilendirmeyi internet sitesinde ilan eder.
- Sporcunun statüsünün kendisi tarafından bilinmesi ve TAKİ başvurusunun bu standartlara göre yapılması zorunludur. TAKİ talimatına dair detaylı bilgilere aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir.
- <https://www.tdmk.org.tr/wp-content/uploads/2019/01/TedaviAmacliKullanimIstisnasiTalimat.pdf>

TAKİ İzninin Anlamı Nedir?

- Bilineceği üzere her türlü sağlık sorununun tedavisi hekim(ler) tarafından hasta ile birlikte planlanmaktadır.
- TAKİ izni, izin istenen tedavinin tıbben uygunluğu veya gerekli olup olmadığına dair verilen bir karar değildir.
- TAKİ izni sporcuların bilimsel ve tıbbi gerçekler çerçevesinde sağaltımlarının düzenlenebilmesine olanak sağlayan prosedürdür.
- **TAKİ izin kararı** sporcunun talep edilen tedaviyi almasının kurallara uygun olduğuna ve **tedavi olurken yarışmaya devam edebileceğine dair verilen bir karardır**.
- **Eğer ret kararı olur (TAKİ izni verilmez) ise** bu sporcuyu tedavi eden hekim(ler) tarafından önerilen tedavinin yanlış olduğuna dair değil, söz konusu başvurunun uygunsuz olduğuna veya tedaviyi alırken yarışmanın adil olmayacağı, yarışma eşitliğine zarar vereceğine dair bir karardır.

TAKİ İzninin Verilme Şartları Nedir?

TAKİ başvurusunun onaylanabilmesi için aşağıdaki **dört ölçütün tümü karşılanmalıdır.**

1. Yasaklı madde veya yöntemin kullanılmaması durumunda sporcu sağlığının ciddi olarak bozulacak olması,
2. Yasaklı madde veya yöntemin kullanımının sporcunun normal sağlık durumuna dönmesinin ötesinde performans artışına neden olmaması,
3. Yasaklı madde veya yöntem dışında izin verilen makul bir tedavi seçeneğinin bulunmaması,
4. Yasaklı madde veya yöntem kullanmayı gerektiren sağlık sorununun daha önce TAKİ izni olmaksızın yasaklı madde veya yöntemin kullanılmasına bağlı olmaması.

Ayrıca; normal sınırlar içinde kalmak şartıyla bile olsa vücudun kendi ürettiği hormon vb. maddelerin sağlıklı kişiler tarafından dışarıdan alınmasına izin verilmez.

Bu konuya dair detaylı bilgilere aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir.

<https://www.tdmk.org.tr/tedavi-amacli-kullanim-istisnasi-taki/>

TAKİ İzni Nasıl Alınır?

WADA Kodu madde 4.4 altında Tedavi Amaçlı Kullanım İstisnası ile ilgili süreçler tanımlanmıştır.

Bir sporcu, sağlık sorunu nedeniyle yasaklılar listesindeki bir maddeyi veya yöntemi tedavi amacıyla kullanmak zorunda kalırsa, bu maddenin kullanımını önceden bildirmek ve onay almak zorundadır.

TAKİ başvurusu aşağıdaki adımlar ile gerçekleşir.

- **Başvuru Yapılması:** Sporcu, yasaklı bir madde veya yöntemi kullanması gerektiğinde, bu durumu yarıştığı seviyede yetkili doping kontrol otoritesine (ör. TDMK) bildirir ve TAKİ başvurusunda bulunur. Başvuru, kuruluşun özgün TAKİ formunun eksiksiz doldurulması ve ekinde konuya ilişkin tüm tetkikler, sağlık raporları, teşhis ve tedavi belgeleriyle birlikte yapılmalıdır.
- **TAKİ Kurulunun Değerlendirmesi:** Tedavi Amaçlı Kullanım İstisnası Kurulu (TAKİK), başvuruyu değerlendirir. Önceki slaytta açıklanan “TAKİ verilme şartları nelerdir?” sorusunun yanıtında belirtilen kriterlere göre kararını verir.
- **Onay veya Red:** Kurul başvuruyu değerlendirir ve sporcunun bu maddeyi kullanırken yarışmasına izin verir ya da vermez. İzin verilmesi durumunda, sporcu bu maddenin kullanımını sadece izinde belirtilen şartlarda gerçekleştirebilir.

TAKİ Başvurusu Ne Zaman Yapılmalıdır?

Uluslararası Sporcular

Uluslararası Federasyonun doping kontrol havuzunda olan veya federasyonca belirlenmiş Uluslararası Sporcu tanımına dahil olan sporcular, ilgili Uluslararası Federasyonun TAKİ kurallarına uymak ve usullerini yerine getirmek zorundadır.

Ulusal Düzeydeki sporcular.

- Bir yarışmaya katılmadan önce sporcuya Tedavi Amaçlı Kullanım İstisnası verilmesini sağlamak için; müsabaka içi yasaklanmış Yasaklı Madde veya Yasaklı Yöntemin uygulanmasını gerektiren tüm tıbbi durumlar için, müsabakaya katılmadan en az otuz (30) gün önce TAKİ başvurusunda bulunulmalıdır. **Müsabakaya 30 günden daha az bir süre kala ortaya çıkan tıbbi gereklilikte başvuru derhal yapılmalıdır**
- Kullanımı her zaman (müsabaka içi ve dışı) yasaklanmış Yasaklı Madde veya Yasaklı Yöntemin uygulanmasını gerektiren tıbbi durum teşhis edilir edilmez, TAKİ başvurusunda bulunulmalıdır.

Diğer sporcular

Doping kontrol örneğinde bir Aykırı Analitik Bulgu saptandığının bildirilmesini takiben **on dört (14) gün içerisinde** geçmişe dönük Tedavi Amaçlı Kullanım İstisnası başvurusunda bulunmalıdır.

TAKİ Geçerlilik Süresi nedir ve TAKİ Başvurusu Nasıl Yenilenir?

- Tedavi Amaçlı Kullanım İstisnası Kurulu (TAKİK) her TAKİ onayı için bir başlangıç ve bitiş tarihi belirleyecek; bu durumu belgeli olarak sporcuya bildirecek ve ADAMS (**Anti-Doping Administration Management System**) aracılığıyla ilgili kuruluşlar için erişilebilir kılacaktır.
- Bitiş tarihinde sporcunun TAKİ onayı otomatik olarak sonlandırılacaktır. TAKİ onayının süresi dolduğunda, **başvuru otomatik olarak yenilenmez.**
- İlgili tedavinin kullanım şekli, dozu, süresi veya sıklığına dair bir değişiklik söz konusu olduğu takdirde de **yeniden TAKİ başvurusu yapılmalıdır.** Aksi takdirde verilen TAKİ onayı geçerliliğini yitirecektir.
- Kronik tedaviler için dahi **onay, sınırlı bir süre için verilir** ve bu süre dolduğunda tekrar başvuru yapılması gereklidir.
- TAKİ onayının yenilenmesi yeni bir tıbbi konsültasyon ve değerlendirme ile mümkün olabilmektedir.
- TAKİ onayının sona erme tarihinden önce ilgili uzman hekimle birlikte yeni bir form doldurulmalı ve gerekli belgeler ile birlikte teslim edilmelidir.

Geriyeye Dönük (Retroaktif) TAKİ Ne Demektir?

- WADA Kodu'na göre, sporcuyu test etmekle yetkili olan dopingle mücadele kuruluşunun kayıtlı test havuzunda bulunan veya TAKİ başvurusu ile yükümlü kıldığı sporcular yasaklı bir madde veya yöntemi kullanmadan önce TAKİ başvurusu yapmak ve onay almak zorundadır.
- TAKİ izni onaylanmadan yasaklı bir tedavi kullanmak dopingle mücadele kurallarını ihlal etmek anlamına gelir ve bu durum sporcu için cezai yaptırımlara yol açabilir. Onay alınmadan ilacı kullanmak, TAKİ başvurusu yapılmış olsa bile izin verilmeden ilaç kullanımına girer ve bu bir ihlaldir.
- Öte yandan; **istisnai olarak acil tıbbi müdahale gereken koşullarda** sporcuya yasaklı içeren tedavi uygulanması gerekebilir. Bu durumda tedavi uygulanmalı ve sonrasında ilk fırsatta TAKİ başvurusu yapılmalıdır. Bu başvuruya **“Geriyeye dönük (Retroaktif) TAKİ”** başvurusu denir.
- TAKİ başvurusu yükümlülüğü olmayan sporcular da tedavi amacıyla yasaklı kullanıyorlar ise, doping kontrolüne girdiklerinde bu tedaviyi kontrol formuna yazdırmalı, sonucun pozitif (aykırı analitik bulgu) gelmesine hazırlıklı olarak başvuru yapmak üzere dosyalarını hazırlamalıdır.
- Esasen bu hazırlığın teşhis ve tedavi sürecinin en başında yapılması daha uygun olacaktır. Bu sporcular örnekte aykırı analitik bulgu çıkması ve sonucunun sporcuya bildirilmesi halinde geriyeye dönük TAKİ başvurusu yaparlar.

ADAMS Ne Demektir?

ADAMS (Anti-Doping Administration Management System), WADA tarafından geliştirilmiştir.

- Sporcunun yer bildirimleri,
- Test geçmişi,
- Laboratuvar sonuçları,
- Sporcucu Biyolojik Pasaportu (Athletes Biologic Passport-ABP),
- Tedavi Amaçlı Kullanım İzinleri (TAKİ'ler) ve
- Doping Mücadele sırasında Kural İhlalleri hakkındaki bilgiler gibi
- Doping kontrolüyle ilgili belgeleri merkezileştiren güvenli ve ücretsiz bir **web tabanlı sistemdir**.

ADAMS, doping mücadele verilerinin güvenli bir şekilde saklanması ve ilgili, yetkili kuruluşlar arasında paylaşılmasını sağlamak, kurumlar arasında işbirliğini geliştirmek üzere tasarlanmıştır ve bu amaç doğrultusunda kullanılmaktadır.

ADAMS hakkında ayrıntılı bilgiye aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir.

<https://www.wada-ama.org/en/what-we-do/adams>

Kayıtlı Test Havuzu Nedir?

Kayıtlı Test Havuzu (Registered Testing Pool), bir dopingle mücadele kuruluşunun kendi yetkisindeki sporcular arasından oluşturduğu, bu kuruluş tarafından, WADA tarafından belirlenmiş risk kriterleri ile diğerlerine nazaran daha riskli görülen sporculardan oluşturulmuş özel bir gruptur.

Bu sporcular daha sık ve düzenli bir şekilde izlenmesi gereken sporculardır.

Bu havuza dâhil edilen sporcular sıklıkla, dopingle mücadele kurallarına uyum açısından yüksek risk taşıyan veya sporun temiz tutulması ve kazanımların adil olması için başarılarının temiz olması gereken üst düzey başarıya sahip sporculardır.

Kayıtlı Test Havuzundaki sporcuların bulunabilirlik bilgilerini düzenli olarak iletmeleri, yasaklı kullanmaları gerektiğinde TAKİ izni almaları gerekir.

Ülkemizdeki sporcular için kayıtlı test havuzunu Türkiye Dopingle Mücadele Komisyonu (TDMK) belirler.

Sporcu Biyolojik Pasaportu (Athletes Biologic Passport-ABP) nedir?

- Sporcu Biyolojik Pasaportu, basit olarak, sporcuların kan ve idrar gibi biyolojik sıvılarında taranan ve dopingle ilişkilendirilen parametreleri pasaport adı ile kayıt altına alma işlemidir.
- Sporcudan alınan kan ve idrar örneklerinde değerlendirilen ilgili biyolojik parametreler, analizi gerçekleştiren **laboratuvar tarafından ADAMS'a girilmektedir.**
- Veriler ADAMS içinde kullanılan bilgisayar tabanlı yazılımlar ile işlenmekte takip edilmektedir.
- Aynı sporcunun ardışık doping kontrollerinde elde edilen verileri yine aynı sisteme girilerek bir arada değerlendirilir.
- Bu sayede sporcunun uzun süreli veri takibini yapmak mümkün olmaktadır.

Sporcu Biyolojik Pasaportu (Athletes Biologic Passport-ABP) nedir?

- Veri takibini dopingle mücadele kuruluşunun anlaşmalı olduğu **Sporcu Pasaportu Yönetim Birimi (Athletes Passport Management Unit; APMU)** yapar ve tespit ettiği sapmaları dopingle mücadele kuruluşuna bildirir.
- Olası bir anormal verinin tespiti durumunda sporcudan bu durumun neden kaynaklandığını aydınlatması istenebilir.
- Dopingle mücadele kurumunun değerlendirmesi sonrasında herhangi bir olumsuz sonuç olmayabilir ya da cezai yaptırıma kadar gidebilecek bir süreç başlatılabilir.
- Bu belgenin hazırlandığı sırada **ADAMS içinde kan profili ve idrarın steroid profili izlenmektedir.**
- Yakın bir gelecekte büyüme hormonu başta olmak üzere başka parametrelerin de pasaport kaydı ve takibi yapılmaya başlanacaktır

Doping Kontrolünde Örnek Toplama ve Sonrasındaki İşlemler

Örnek alma süreci, sporcuya **Doping Kontrol Görevlisi (DKG)** tarafından doping kontrol bildiriminin standart bir form ile yapılmasıyla başlar ve örneklerin kilitlenip sporcunun doping kontrol formunu imzalaması ile sona erer.

TÜRKİYE DOPİNGLE MÜCADELE KOMİSYONU
DOPİNG KONTROL BİLDİRİM FORMU
DOPING CONTROL NOTIFICATION FORM

1. SPORCU BİLGİLERİ (ATHLETE INFORMATION)

2. BİLDİRİM NOTIFICATION

3. BİLDİRİM ONAYI (NOTIFICATION ACKNOWLEDGEMENT)

4. SPORCU ÖRNEK VERMEYİ REDDETTİ / TELEFON

5. EK RAPOR FORMU

6. DOPİNG KONTROL İSTASYONUNDA BOLDURULACAKTIR. TO BE COMPLETED AT THE DOPING CONTROL STATION.

TÜRKİYE DOPİNGLE MÜCADELE KOMİSYONU
DOPİNG KONTROL FORMU
DOPING CONTROL FORM

1. SPORCU BİLGİLERİ (ATHLETE INFORMATION)

2. ANALİZ İÇİN BİLGİ (INFORMATION FOR ANALYSIS)

3. ÖRNEK ALIM İŞLEMLERİNİN ONAYLANMASI (CONFIRMATION OF PROCEDURE FOR TESTING)

4. EK RAPOR FORMU

Doping Kontrolünde Örnek Toplama ve Sonrasındaki İşlemler

Sporcuya doping kontrolü için seçildiği DKG tarafından bildirildikten sonra sporcu doping kontrol istasyonuna giderek kimlik doğrulaması ve kayıt yaptırır.

İdrar örneği alımı

- DKG gözetiminde steril bir kap içine alınan sporcuya ait idrar örneği, kendisi tarafından ve ilk defa kendisinin açtığı A ve B numune şişelerine konulur ve yine kendisi tarafından kapatılır. İdrar örnekleri şişelerin içine konulduktan sonra zarar vermeden açılmayacak niteliğe sahip olan kapaklarla kapanır.
- Bu sayede örneklerin laboratuvar tarafından analiz edilmesine kadar geçen sürede örneklere sporcudan başka birinin etki etmemesi sağlanmış olur. (B numunesi sporcuya, 'A numunesinden olumsuz analitik bulgu (**doping 'pozitif' sonuç**) çıkması durumunda ikinci bir analiz yaptırma fırsatı sağlar.
- Şişelere alınan numuneler Doping Kontrol Görevlileri ve sporcunun katılımıyla mühürlenir.
- İdrar örneğinin kalan kısmından yoğunluk ölçümü yapılır. Örneğin yoğunluğu uluslararası standartta belirtilenden düşükse sporcudan ek numune (ler) vermesi istenecektir.

Doping Kontrolünde İdrar Örneği Toplama DKG Gözetiminde Yapılır

Sporcu kendi idrar örneğini DKG gözetiminde steril bir kap içine doldurur.

Doping Kontrolünde Örnek Toplama ve Sonrasındaki İşlemler

- Daha sonra sporcu Doping Kontrol Formunu doping kontrol görevlisi eşliğinde doldurur.
- Sporcudan kişisel bilgilerini, kullanılan maddelerin veya yöntemlerin bir listesini ve doping kontrol süreciyle ilgili olabilecek yorumlarını paylaşması/vermesi istenir.
- Sporcu doping kontrol formunun basılı veya dijital bir kopyasını alır.
- Sporcunun mühürlü idrar örneği güvence altına alınır ve WADA tarafından akredite edilmiş bir laboratuvara gönderilir.
- WADA tarafından akredite laboratuvarlar, numuneleri analiz ederek sporcunun yasaklı maddeler kullanıp kullanmadığını tespit ederler.

Kan örneğinin alımı

- Sporcudan kan örneği alınacaksa analiz edilecek parametreler uyarınca DKG, sporcudan belirli bir süre oturmasını ve beklemesini talep edecektir. Bu süre antrenman veya müsabakayı takiben 2 saate kadar uzayabilmektedir.
- Dinlenme/bekleme süresinin dolmasıyla beraber kan alımı için yetkin görevli, sporcudan enjektörler, kan tüpleri ve kan kitlerinden birer tane seçmesini ister.
- Bu aşamadan sonra kan alım görevlisi tıbbi prosedürlere uygun olarak yeter sayıdaki tüplere uygun miktarda kanı doldurur ve eğer gerekirse kan alımı işlemi için 3 kez girişim yapılabilir.
- Kan örnekleri tüplere alınıp kapatıldıktan sonra sporcu, kan tüplerini seçmiş olduğu kan kitlerinin içerisine DKG'nin talimatları doğrultusunda yerleştirip kilitler, ambalajlar ve DKG'ye uygun koşullarda saklanması üzere teslim eder.
- Kan alım işlemi tamamlandıktan sonra, DKG bu işlemlerle ilgili formları sporcuyla beraber doldurur. Formlarda yazılmış olan bilgiler sporcu ve varsa temsilcisi tarafından kontrol edilir.
- Formlardaki bilgilerde herhangi bir hata veya eksiklik yoksa önce DKG, sonra varsa sporcunun temsilcisi ve son olarak da sporcu formları imzalar.
- Doping Kontrol Görevlisi ilgili formlardan birer kopyayı sporcuya teslim eder.

Doping Kontrolünde Kan Örneği Toplama

YÖKİVE DOPİNGLE MÜCADELE KOMİSYONU

KAN ÖRNEĞİ ALIM FORMU
BLOOD SAMPLING FORM

1. SPORÇU BİLGİLERİ ATHLETE INFORMATION

2. ANALİZ İÇİN BİLGİ INFORMATION FOR ANALYSIS

3. KAN ÖRNEĞİ ALIM İŞLEMLERİNİN ONAYLANMASI CONFIRMATION OF BLOOD SAMPLING

4. EK RAPOR FORMU

Sporcunun Doping Kontrolü Sırasındaki Hakları Nelerdir?

- Sporcu doping kontrolü sırasında beraberinde temsilci ve/veya gerekliyse çevirmen bulundurma hakkına sahiptir.
- Sporcu doping kontrol işlemi (örnek toplama) ile ilgili ek bilgi talep etme hakkına sahiptir.
- Sporcunun bir engellilik durumu söz konusu ise doping kontrol (örnek alma) işleminde bir modifikasyon yapmayı talep etme hakkı vardır.
- Doping kontrol istasyonuna geçerli nedenler (**Seremoni, medya, sağlık**) sunarak geç gitmeyi talep etme hakkı vardır.
- Bu talep Doping Kontrol Görevlisi tarafından değerlendirilir ve uygun görürse izin verilebilir. Bu durumda sporcunun ortam içindeki hareketleri takip edilerek gözetlenir.

Sporcunun hak ve sorumluluklarına dair detaylı bilgilere aşağıdaki bağlantıdan ulaşılabilir.

<https://www.tdmk.org.tr/sporcu-hak-ve-sorumluluklari/>

Doping Kontrolü Sırasında Sporcunun Görev ve Sorumlulukları Nelerdir?

- Sporcu, doping kontrol sürecini kabul etmeli ve DKG ile iş birliği içinde olmalıdır.
- Doping kontrolüne çağrıldığında derhal kontrol alanına gitmelidir.
- Kimliğini doğrulamak için fotoğraflı ve geçerli bir kimlik belgesi (pasaport, kimlik kartı veya sporcu lisansı) sunmak zorundadır.
- Doping kontrolüne girerken kullanmış olduğu ilaçlar, besin takviyeleri veya tedavi yöntemleri hakkında doğru bilgi vermelidir.
- Eğer yasaklı madde(ler) veya yöntem(ler)i tedavi amacıyla kullanıyorsa, TAKİ iznine sahip olmalı ve bu bilgiyi doping kontrolünde beyan etmelidir.
- İdrar veya kan örneği verme sürecinde görevlilerle birlikte sürece katılmalı ve gizlilik kurallarına uygun hareket etmelidir.
- Alınan numune, sporcu tarafından kontrol edilmelidir ve doğru bir şekilde mühürlendiğinden emin olunmalıdır.
- Sporcu, numunenin mühürlenmesi ve etiketlenmesi sırasında bu yapılan işlemlere bizzat şahit olmalı ve onaylamalıdır.
- Sporcu, doping kontrol raporunu imzalayarak sürecin doğruluğunu onaylamalıdır.

Örnek Toplayan Doping Kontrol Görevlisinin Görev ve Sorumlulukları Nelerdir?

- Doping kontrol örneklerini toplayan Doping Kontrol Görevlisi (DKG) veya DKG'nin yetkisi altında ona yardımcı olan eşlikçinin görev ve sorumlulukları şunlardır;
- Doping kontrolüne seçilen sporculara bu durumu bildirmekle yükümlüdürler.
- Sporcuya doping kontrolü için seçildiğini bildirirken, kendilerini tanıtır ve sporcuyu kontrol alanına götürürler.
- DKG, sporcuların kimliklerini doğrulamak için kimlik kartı, pasaport veya sporcu lisansı gibi fotoğraflı bir resmi belgeyi kontrol eder.
- Numune toplama işlemi sırasında sporcunun idrar örneği verirken DKG'nin doğrudan gözetiminde olması gerekir
- Bu uygulama numunenin bütünlüğünün korunmasını ve manipüle edilmemesini sağlar.

Örnek Toplayan Doping Kontrol Görevlisinin Görev ve Sorumlulukları Nelerdir?

- Kan örneği alımında ise süreci denetlerler.
- Doping kontrol sürecinin doğru bir şekilde yürütülmesini sağlamak için numunelerin toplanması, bölünmesi, mühürlenmesi ve taşınmasını yönetirler.
- Doping kontrol formunun eksiksiz ve doğru bir şekilde doldurulmasını denetlerler.
- Bu formda, sporcunun verdiği numune ve doping kontrolü sürecine dair tüm bilgiler yer alır.
- Bu belgeler hem sporcu hem de doping kontrol görevlisi tarafından imzalanarak resmileştirilir.
- **Doldurulan formların birer kopyası (matbu ya da dijital) sporcuya da verilir.**
- Örneklerin hatasız ve güvenli bir şekilde mühürlenmesi ve laboratuvara ulaştırılmasını sağlamak Doping Kontrol Görevlisinin sorumluluğundadır.

Doping Testi Pozitif Çıktığı Zaman Ceza Süreci Nasıl İşler? İtiraz Edilebilir mi?

- Doping testi pozitif çıkan sporcular, durumun ciddiyetine göre farklı cezalarla karşılaşabilir.
- Bu cezalar arasında **spordan geçici veya kalıcı men, müsabaka sonuçlarının ve sıralamanın iptali, madalyaların ve diğer ödüllerin geri alınması ve para cezaları** bulunabilir.
- İhlalin tekrarlanması veya kasıtlı olarak yasaklı kullanımı daha ağır cezalara yol açabilir.
- Cezalar, WADA, TDMK ve Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) kuralları çerçevesinde belirlenir.
- WADA Kodu'nda ve Uluslararası Standartlarda karar süreci ve sonuçlar ayrıntıları ile tarif edilmiştir.
- Aykırı analitik bulgu veya diğer bir kural ihlali TDMK tarafından tespit edildiğinde sporcu ile doğrudan iletişime geçilerek süreç WADA kuralları ile uyumlu olan Türkiye Doping Mücadele Talimatı hükümleri uyarınca yürütülür.
- TDMK tarafından yürütülmesi gereken iş ve işlemler tamamlandıktan sonra dosya disiplin süreci için TFF'ye iletilir. Disiplin süreci hukuk müşavirliğinin mütalaası ile sporcunun statüsüne göre profesyonel veya amatör disiplin kurulu tarafından yürütülür.
- Disiplin kurulunun verdiği cezaya karşı itiraz edilebilir. **İtiraz mercii olarak** bir takım ulusal kurumlar olsa da **nihai kurum** Uluslararası Spor Mahkemesi, diğer ismiyle **CAS'tır (Court of Arbitration in Sports)**.

Dopingin sonuçları ve yaptırımlar; sağlıkla ilgili, sosyal ve ekonomik etkileri!

- Rio Ferdinand, 2003 yılında doping testine katılmadığı için 8 ay futboldan men cezası aldı
- Bu durum İngiltere'de büyük bir sansasyon yarattı.
- Ferdinand, o dönemde Manchester United ve İngiltere Milli Takımı'nın önemli bir oyuncusuydu.

<https://www.nytimes.com/athletic/5128150/2023/12/19/rio-ferdinand-drugs-test-20-years/>

<https://www.theguardian.com/football/2003/dec/19/newsstory.sport8>

Dopingin sonuçları ve yaptırımlar; sağlıkla ilgili, sosyal ve ekonomik etkileri!

- **Jose Enrique Angulo**, 1995 Ekvator doğumlu.
- 2016 yılında 10 Ağustos' da İspanya La Liga' da Granada Futbol kulübü ile 5 yıllık anlaştı.
- Aynı yıl 25 Ağustos'ta **kokain kullanımı nedeniyle Doping testi pozitif çıktı.**
- 1 yıl men cezası aldı ve **FIFA'ya itiraz etti ve bu kez cezası 4 yıl oldu.**
- **Gerekçe;** savunmasında ortaya koyduğu kanıtların bilim uzmanlarının görüşleriyle ters düşmesi olarak bildirildi.

<https://www.beinsports.com/en-au/football/articles/angulo-to-serve-four-year-drugs-ban>
<https://www.reuters.com/article/soccer-doping-angulo-idUKL8N1OI4BL/>

Besin Takviyeleri, Ergojenik Destek Ürünleri ve Riskler!

- Sporcuların besin takviyeleri ve destek ürünleri kullanırken dikkatli olmaları ve yalnızca onaylı ve güvenilir kaynaklardan ürün almaları önemlidir.
- Bu tip ürünlerin bazıları sağlık, ticari vb. kaygılarla denetlense de bir ürünün yurtiçi ve yurtdışı içerikleri farklı olabilir.
- Birçok ülkede bu tip ürünlerin ve takviyelerin **üretimi ve etiketlenmesi denetlenmemektedir.**
- **WADA** farklı platformlardan satılan **herhangi bir ürünü denetlemez** ve/veya **resmi olarak onay verme görevi üstlenmez.**
- Ulusal ve uluslararası birçok bilimsel çalışma; besin takviyesi ya da destek ürünlerinin ambalajı üzerinde belirtilenlerden daha farklı maddeler içerebileceğini, bunların bazılarının yasaklı maddeler olduğunu ortaya koymuştur.
- İnternet aracılığıyla veya mağazalarda supplement, ergojenik destek ürünü veya besin takviyesi adı altında satılan ürünlerin içerisinde yasaklı madde bulunma riski vardır.
- Bu tip ürünlerin içeriğini belirten etiketlerinde her ne kadar yasaklı maddelerden biri yazılmamış olsa dahi **“bilinçli” veya bilinçsiz” bulaşma olabileceği**, yasaklı bir maddeyi içerebileceği unutulmamalıdır.
- Ayrıca, bu tip ürünlerin dozları konusunda herhangi bir bilimsel araştırma, zehirleyici veya ölümcül doz çalışmaları bulunamayabileceği de göz ardı edilmemeli ve insan sağlığı açısından tehlikeli olabileceği bilinmelidir.

- Almanya’da yapılan bilimsel bir çalışmada (2004);
- Analiz edilen **634 numuneden 94’ünün**, etikette belirtilmeyen anabolik androjenik steroidler içerdiği tespit edilmiştir.

Geyer, H., Parr, M. K., Mareck, U., Reinhart, U., Schrader, Y., & Schänzer, W. (2004). Analysis of non-hormonal nutritional supplements for anabolic-androgenic steroids-results of an international study. *International journal of sports medicine*, 25(02), 124-129.

Analysis of Non-Hormonal Nutritional Supplements for Anabolic-Androgenic Steroids – Results of an International Study

H. Geyer
M. K. Parr
U. Mareck
U. Reinhart
Y. Schrader
W. Schänzer

Nutrition

Abstract

Several recent studies have shown evidence of some nutritional supplements containing prohibited anabolic androgenic steroids, so-called prohormones, which were not declared on the label. Therefore, a broad-based investigation of the international nutritional supplement market was initiated to clarify the extent of this problem. From October 2000 until November 2001, 634 non-hormonal nutritional supplements were purchased in 13 countries from 215 different suppliers. Most supplements were bought in shops in the respective countries (578 samples =91.2%) and on the internet (52 samples =8.2%). 289 supplements were from prohormone-selling companies and 345 supplements came from companies which do not offer prohormones. After isolation from the supplement matrix 11 different anabolic androgenic steroids, mainly prohormones of testosterone and nandrolone, were analysed by gas-chromatography/mass spectrometry. Out of the 634 samples analysed 94 (14.8%) contained anabolic androgenic steroids not declared on the label ("positive supplements"). We could not obtain reliable data for

66 samples (10.4%) due to matrix effects. In relation to the total number of products purchased per country, most of the positive supplements were bought in the Netherlands (25.8%), in Austria (22.7%), in the UK (18.8%) and the USA (18.8%). According to the label, all positive supplements were from companies located in only five countries: the USA, the Netherlands, the UK, Italy and Germany. 21.1% of the nutritional supplements from prohormone-selling companies contained anabolic androgenic steroids, whereas 9.6% of the supplements from companies not selling prohormones were positive. The positive supplements showed anabolic androgenic steroid concentrations of 0.01 µg/g up to 190 µg/g. The administration of supplements containing nandrolone prohormones adding up to a total uptake of more than 1 µg resulted in positive doping results for norandrosterone for several hours.

Key words

Nutritional supplements · doping · prohormones · anabolic-androgenic steroids

Besin Takviyeleri, Ergojenik Destek Ürünleri ve Riskler!

- Arijan Ademi 1991 doğumlu, 16 yaşında profesyonel oldu.
- 2015'de anabolik steroid «**stanazolol**» kullanmaktan **4 yıl ceza aldı.**
- **Futbolcu**, ifadesinde bel ağrısı tedavisine yardımcı olması için fizyoterapist tavsiyesi ile “**Megamin**” **kullandığını** bildirdi.
- Megamin (vitamin ve amino asit) yasaklı kapsamında olmayan bir ticari ürün.
- Ancak, bu ürünün içine bir anabolizan madde olan stenzolol **karış(tırıl)mış.**
- Ademi **yaptığı savunmayla** kendi ihmali olmadığını kanıtladı
- **Cezası 2 yıla indirildi.**

<https://www.aa.com.tr/tr/spor/dinamo-zagrebli-ademiye-4-yil-men-cezasi/477008>
<https://www.bbc.com/sport/football/39410647>

Besin Takviyeleri, Ergojenik Destek Ürünleri ve Riskler!

- **Samir Nasri**, 17 yaşında profesyonel oldu ve futbol becerisi Zinedin Zidan'a benzetiliyordu.
- Kendisine 2016 Aralık'ta Los Angeles'daki bir klinikte **serum içinde rejenerasyon kokteyli** damar yoluyla verildi.
- **Klinik** -reklam için- **sosyal medya hesabında paylaştı** *"to help him keep hydrated and in top health during his busy soccer season."*
- 2017'de **UEFA soruşturma başlattı** ve 2018'de **6 ay ceza verdi**.
- UEFA disiplin müfettişi cezaya itiraz etti ve **ilave 12 ay daha ceza verildi**.
- **Yasaklı yöntem: 500 ml serum** içinde besin supplement **kullanmak**.
- Futbolcu ceza süresi sonrası West Ham ve Anderlecht'te oynadı.
- Nasri, 2021 yılında emekli olduğunu açıkladı.

<https://www.goal.com/tr/haber/samir-nasri-doping-nedeniyle-6-ay-futboldan-men-edildi/139mkn6zvikym1hexuob5alic8>
https://editorial.uefa.com/resources/0257-0de60243cfa0-c7b5af87a4ba-1000/cas_nasri.pdf

**Dürüst Oyun İçin
Dopingle Mücadeleye Verdiğiniz
Destek İçin
Teşekkür ederiz**